

Scenografija Joze Kljakovića za Dubrovački diptihon i Dubravku

/Izložba scenografije i kostimografije za opere „Dubrovački diptihon“ i „Dubravka“/

Jozo Kljaković set design for Dubrovnik diptych and Dubravka

/An exhibition of set and costume designs for operas “Dubrovnik Diptych” and “Dubravka”/

**IZLOŽBA POVODOM 130. OBLJETNICE ROĐENJA
JOZE KLJAKOVIĆA (1889-2019)**

**AN EXHIBITION COMMEMORATING THE 130TH
ANNIVERSARY OF THE BIRTH OF JOZO KLJAKOVIĆ (1889-2019)**

Memorijalna zbirka Jozo Kljaković, ožujak-travanj 2019.

Jozo Kljaković Memorial Collection, march-april 2019.

ZAGREB, 2019.

Sadržaj / Contents

O IZLOŽBI / ABOUT THE EXHIBITION (Lidija Fištrek)	3
SCENOGRAFIJA JOZE KLJAKOVIĆA ZA DUBROVAČKI DIPTIHON I DUBRAVKU /	
JOZO KLJAKOVIĆ SET DESIGN FOR DUBROVNIK DIPTYCH AND DUBRAVKA (Lidija Fištrek)	4
KOSTIMOGRAFIJA JOZE KLJAKOVIĆA	
COSTUME DESIGN BY JOZO KLJAKOVIĆ (Marija Šarić Ban)	16
ŽIVOTOPIS / BIOGRAPHY - ANTUN DOBRONIĆ (Ira Karlović)	28
ŽIVOTOPIS / BIOGRAPHY - JOZO KLJAKOVIĆ (Lidija Fištrek)	28
KATALOG / CATALOGUE	30
LITERATURA / REFERENCES	35
IMPRESUM	36

O IZLOŽBI

Ovom izložbom, postavljenom povodom 130. obljetnice rođenja Joze Kljakovića, želimo upoznati javnost s još jednim segmentom stvaralačkog opusa ovog izuzetnog umjetnika i intelektualca, te prikazati rezultate provedenoga istraživanja. Poput svojih suvremenika, i Jozo Kljaković se osim u slikarstvu okušao i u postavljanju scenografije, pa se i njegovo ime nalazi na popisu umjetnika koji su radom u ovom području likovnog izražavanja doprinijeli razvoju hrvatske scenografije. Na temelju sačuvanih zapisa, fotografija, libreta i crteža, došli smo do podataka o postavljenim dvjema inscenacijama Joze Kljakovića. Obje inscenacije rađene su za opere Antuna Dobronića, Dubravka i Dubrovački diptihon, nastale dvadesetih godina prošlog stoljeća.

U Memorijalnoj zbirci Jozo Kljaković nalaze se četiri fotografije originalnih predložaka scenskih prikaza i jedna fotografija skica prijedloga kostima za operu Dubrovački diptihon. S obzirom da zbirka posjeduje vrlo malo zapisa i građe vezane za scenografski opus Joze Kljakovića, za ovu izložbu bilo je potrebno provesti istraživanje. Ono je provedeno u suradnji s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom (muzička zbirka) u Zagrebu, Hrvatskom akademijom znanosti i umjetnosti (Odsjekom za povijest kazališta), Udrugom Antuna Dobronića i Učilištem Profokus, a u istraživanju su korišteni dokumentacija i zapisi koji se nalaze u fondusu zbirke.

Smatrala sam da je, zbog zanimljivosti građe, ovu temu potrebno prikazati s različitih stajališta, pa je stoga Marija Šarić Ban opisala kostimografiju Joze Kljakovića, a Ira Karlović pisala je o skladatelju Antunu Dobroniću, na čemu im se osobito zahvaljujemo.

Lidija Fištrek

ABOUT THE EXHIBITION

The aim of this exhibition, organized to commemorate the 130th anniversary of the birth of Jozo Kljaković, is to introduce the public to another segment of the creative oeuvre of this exceptional artist and intellectual, as well as to present the findings of the research that has been conducted. Much like his contemporaries, in addition to painting, Jozo Kljaković also ventured into set design, thus joining the list of artists whose artistic expression has contributed to the development of Croatian stage design. Based on preserved records, photographs, librettos and drawings, we have collected information on two scenography designs created by Jozo Kljaković. Both set designs were designed for operas by Antun Dobronić – Dubravka and the Dubrovnik Diptych – created during the 1920s.

The Jozo Kljaković Memorial Collection contains four photographs of the original plans for the scenographies and one photograph of the sketches for the costumes for the opera the Dubrovnik Diptych. Given the fact that the Collection contains very few records and materials about Kljaković's scenographic work, a need arose to perform research for the purpose of this exhibition. The research was performed in collaboration with the National and University Library (the musical collection) in Zagreb, the Croatian Academy of Sciences and Arts (Department for the history of theater), Antun Dobronić Society, and the Profokus School of Fashion and Design, as well as by examining the records and documents from the Collection Archive.

Since I believed the nature of this archival material merited an exploration from different points of view Marija Šarić Ban has elaborated on Jozo Kljaković's costume design, while Ira Karlović has contributed an article about composer Antun Dobronić, and we are, therefore, extremely thankful for their contributions.

SCENOGRAFIJA JOZE KLJAKOVIĆA ZA DUBROVAČKI DIPTIHON I DUBRAVKU

JOZO KLJAKOVIĆ SET DESIGN FOR DUBROVNIK DIPTYCH AND DUBRAVKA

Jozo Kljaković pripadnik je zasigurno najintragantnijih umjetničkih i intelektualnih pojava unutar korpusa hrvatske kulture i umjetnosti prve polovice 20. stoljeća. Tijekom svojeg umjetničkog stvaralaštva ostvario je veliki broj djela u tehnici ulja, izlagao je u brojnim svjetskim gradovima, uglavnom na skupnim, ali i na samostalnim izložbama, između ostalog, u Londonu, Liverpoolu, Glasgowlu, Manchesteru, Parizu, Lyonu, Ženevi, Philadelphiji, New Yorku, Barceloni, Berlinu, Beču i Buenos Airesu. Osim u slikarskom segmentu svoga opusa, Kljaković se ostvario i u pedagoškom, muzeološkom, literarnom, scenografskom i kostimografskom radu. Bio je intelektualac koji je svoje umijeće i umjetnički talent želio uskladiti s univerzalnošću umjetnosti. No, slikarstvo za Kljakovića nije bilo dovoljno, te se upravo u aporiji između umjetnika i intelektualca nije mogao u potpunosti ostvariti. Vrativši se u Zagreb 1923. godine, Jozo Kljaković postaje profesor na Kraljevskoj akademiji za umjetnost i umjetni obrt. Dvadesete godine prošlog stoljeća za njega predstavljaju godine uspjeha i velikih narudžbi, o čemu svjedoči i osvojena nagrada 1925. godine, na Međunarodnoj izložbi dekorativne umjetnosti u Parizu, na kojoj je osvojio Grand Prix za freske i vitraj na pročelju Paviljona Kraljevine Jugoslavije. Na Međunarodnoj izložbi individualnih umjetnika u Philadelphiji 1926. godine Kljaković izlaže Navještenje i dobiva srebrnu nagradu. U razdoblju provedenom u Zagrebu, stvorio je dva značajna ciklusa u fresko tehnici – ciklus sakralnih tema za Crkvu sv. Marka i ciklus profane tematike za interijer Slavenske banke. U red velikih narudžbi dvadesetih godina svakako se ubraja i slika u tadašnjoj Trgovačko-obrtnoj komori u Zagrebu (danas Hrvatska gospodarska komora) koja zauzima cijeli zid svečane dvorane. Oslikavanje monumentalnih ploha oslobađa Kljakovićev slikarski talent i zasigurno ga uvršćuje među najbolje majstore grandioznih ploha. Upravo zbog velikog uspjeha i plodnog razdoblja koje uživa tijekom dvadesetih godina prošloga stoljeća, ne čudi Kljakovićevo pojavljivanje na popis zagrebačkih scenografa.

Skice za scenografije i dio kostima za operu Dubrovački diptihon i Dubravka koji se ovom izložbom po prvi put predstavljaju javnosti, nastale su dvadesetih godina prošlog stoljeća. Jozo Kljaković ostvario je dvije inscenacije u zagrebačkom kazalištu u suradnji s Antunom Dobronićem, hrvatskim skladateljem, melodiografom i publicistom.

Prva opera Antuna Dobronića, Dubrovački diptihon, nastala je prema književnom predlošku Marina Držića, *Noveli od Stanca* (prvi puta tiskanoj 1551.), a praizvedena

Jozo Kljaković is undoubtedly one of the most intriguing artistic and intellectual instances within the compendium of Croatian arts and culture of the first half of the 20th century. During his artistic career, he created a great number of works in the technique of oil on canvas, his works were exhibited in various cities around the world, mostly at group, but also at solo exhibitions, among others in London, Liverpool, Glasgow, Manchester, Paris, Lyon, Geneva, Philadelphia, New York, Barcelona, Berlin, Vienna and Buenos Aires. In addition to painting, Kljaković also found expression through pedagogical, museological, literary and scenographic work and costume design. He was an intellectual who strived to align his artistic expression and talent with the universality of art. However, painting alone did not satisfy him and precisely in the discrepancy between the artistic and the intellectual he was not able to realize his full potential. After returning to Zagreb in 1923, he became a professor at the Royal College for Arts and Crafts. The 1920s were a highly successful period for him, bringing large commissions, and, in 1925, the Grand Prix Award at the International Exhibition of Modern Decorative and Industrial Art in Paris, for his frescoes and the vitrage on the front of the Kingdom of Yugoslavia Pavilion. At the International Exposition in Philadelphia in 1926, Kljaković exhibited The Annunciation and won the silver award. During his time in Zagreb, he painted two significant cycles in the fresco technique – a cycle of sacral themes for St. Mark's Church and a secularly themed cycle intended for the interior of the Bank of Slavonia. One of his larger commissions was also the painting at the former Chamber of Trades and Crafts in Zagreb (today the Croatian Chamber of Commerce), which encompasses the entire wall of the grand hall. His monumental paintings allow him to freely unleash his painterly talent and undeniably place him among the greatest masters of painting on large surfaces. Thanks to the success and the fruitful period he experienced during the 1920s, it is not surprising that Kljaković's name should also appear on the list of scenographers in Zagreb.

The sketches for the set designs and part of the costumes for the operas the Dubrovnik Diptych and Dubravka – presented to the public for the first time in this exhibition – were created during the 1920s. Jozo Kljaković created the two scenographies in collaboration with Croatian composer, melographer and writer Antun Dobronić.

The first of the two operas by Antun Dobronić – the Dubrovnik Diptych – was based on the literary work by Marin Držić – comedy The Dream of Stanac (first published in

je u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu, 24. veljače 1925. godine, u režiji Borisa Krivečkoga, uz dirigenta Oskara Jozefovića i prema inscenaciji profesora Joze Kljakovića. Opera Dubrovački diptihon bila je na repertoaru od 24. veljače do svibnja 1925. godine. Antun Dobronić je za svoju prvu operu sam napravio libreto prema proslavljenim književnim predlošcima. Stara dubrovačka književnost idućih je godina nastavila inspirirati Dobronića, pa tako već 1922. godine piše scensku glazbu za tekst pastirske igre *Dubravka*, čiji je autor najveći hrvatski barokni pjesnik 17. stoljeća, Ivan Gundulić.

Tekst Dobronićeva libreta naglasio je glorifikaciju Dubrovačke Republike i temeljnu simboliku Dubravke. „Prema režijskoj osnovi Branka Gavella i Antuna Dobronića u rukopisu operne partiture nalaze se opaske koje imaju za svrhu da u tekstu spajaju nepovezane scene u smislu sažimanja i scenske dramatizacije scene“ (Mihanović-Salopek, 1995:52).

Obje Kljakovićeve inscenacije vezane su uz Dubrovnik i dubrovački pejzaž. U inscenaciji za Dubrovački diptihon, Kljaković je fotografskom preciznošću prikazao Palaču Sponza u Dubrovniku, što je uvelike dočaralo atmosferu Dubrovnika na sceni. Crtačka vještina Joze Kljakovića, te lakoća kojom je do najsitnijih detalja točno prenio arhitekturu Dubrovnika izazvala je ovacije na premijeri i pohvale u ondašnjem tisku. Kritike za scenografiju Joze Kljakovića objavljene su nakon premijere pod naslovom: „Dobronićev „Dubrovački diptihon“ održane 24.III.1925.“, a u kojemu se hvali inscenacija prof. Joze Kljakovića kao vrlo otmjena i u stilu, a režija g. Krivečkoga mogla je još neke nedostatke popraviti (1925.).

Za drugi dio svog glazbenog diptihona Dobronić je odabrao razigranu i obijesnu scenu Poklada, rađenu prema *Noveli od Stanca – Grotesque*. U ovoj operi, osim scenografije, Kljaković se okušao i u dizajnu skica za kostime maškara. Idejnim rješenjima koja prikazuju renesansne kostime za likove kapetana, doktora, harlekina i muzičara, Kljaković je pokazao temeljitost i odlično poznavanje kako povijesti tako i odijevanja.

Inscenacija Joze Kljakovića vezana za Dubrovnik i dubrovački pejzaž njemu kao rođenom Dalmatincu nije predstavljala nikakav problem u kreiranju majstorski postavljenih prikaza Dubrovnika i dubrave koja ga okružuje. Pretpostavljalo se da će Kljaković, poznajući atmosferu naše obale i njezinih gradova, uspjeti bolje od drugih umjetnika tog vremena, prikazati Dubrovnik u razdoblju dubrovačke kulturne i ekonomske prevlasti. Makete koje je Kljaković oslikao za Dubravku prikazuju igru svodova dubrovačke arhitekture, slikane u crvenkasto-smeđem tonalitetu, s kontrastnim plohami plave i zeleno-srebrne boje. Za obje inscenacije Joze Kljakovića sačuvane su skice i otkrivaju slikara koji je jednostavnim sredstvima i spretnim načinom promjene dekora uspio prikazati sredinu i atmosferu Dubrovnika. Prva inscenacija u prednjem planu prikazuje arkade, sa stepenicama s lijeve i desne strane na koje se uspinje iz pozadine. Kroz arkade vidi se žrtvenik u masliniku, koji prikazu daje antički mir. Uskovitlanost grana maslina ritmički prati igru vjetra i „tanac“

1551). It premiered at the Croatian National Theatre in Zagreb on Feb 24, 1925, and was directed by Boris Krivečki, conducted by Oskar Jozefović, while the stage designs were created by Jozo Kljaković. The opera ran from Feb 24 until May of 1925. For his first opera, Antun Dobronić wrote the libretto himself, basing it on celebrated literary texts. Old Dubrovnik literature continued to inspire him, leading him to write the stage music for the pastoral play *Dubravka*, written by the greatest Croatian 17th century baroque poet, Ivan Gundulić.

Dobronić's libretto emphasized the glorification of the Republic of Ragusa and the fundamental symbolism of *Dubravka*. "Based on Branka Gavella's and Antun Dobronić's directorial guidelines, the opera's hand-written musical score contains notes whose aim is to connect the scenes that are unconnected in the text, in the sense of condensing and dramatizing the narrative" (Mihanović-Salopek, 1995:52).

Both of Kljaković's set designs are tied to the city and the landscape of Dubrovnik. In the scenography for the *Dubrovnik Diptych*, the photographic precision with which Kljaković depicted the Sponza Palace in Dubrovnik played a great role in rendering the atmosphere of Dubrovnik on stage. His drawing skills and the ease with which he transferred even the minutest details of the Dubrovnik cityscape onto the stage, earned him a round of ovations at the premiere and praise in the press of the time. The reviews of Jozo Kljaković's scenography were published after the premiere under the title: "Dobronić's "Dubrovnik Diptych" held on Mar 24, 1925", praising Kljaković's designs as very stylish and well-matched, while Mr. Krivečki's direction still had some room for improvement (1925).

For the second part of his musical diptych, Dobronić chose a playful and capricious Carnival scene based on *The Dream of Stanac – Grotesque*. In addition to set design, for this opera Kljaković also ventured to design the costumes of the carnival goers. His sketches, depicting Renaissance costumes for the characters of the Captain, the Doctor, the Harlequin and some Musicians, demonstrate not only his meticulousness, but also an impressive knowledge both of history and clothing.

The scenography related to Dubrovnik and its cityscape to Kljaković, a native of Dalmatia, presented no problem in constructing expertly crafted portrayals of Dubrovnik and the surrounding landscapes. It was to be expected that, being familiar with the atmosphere of the Croatian coast and its towns, Kljaković would be able to depict Dubrovnik during its cultural and economic heyday, better than his artistic contemporaries. The architectural models that Kljaković created for *Dubravka* show an interplay of ceilings and arches of Dubrovnik, painted in a reddish-brown palette, with contrasting surfaces in blue and greenish-silver tones. The sketches that have been preserved for both scenographies by Jozo Kljaković, reveal a painter who managed to portray the ambiance and atmosphere of Dubrovnik by employing simple methods and finding skillful ways of changing the décor. In the first design there are arcades in the foreground, flanked on



SKICA SCENOGRFIJE ZA OPERU DUBRAVKA, Jozo Kljaković, 1923.g.,
fotografija, 27,3x20,7 cm, sign. dolje desno uz marginu, izvor: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti



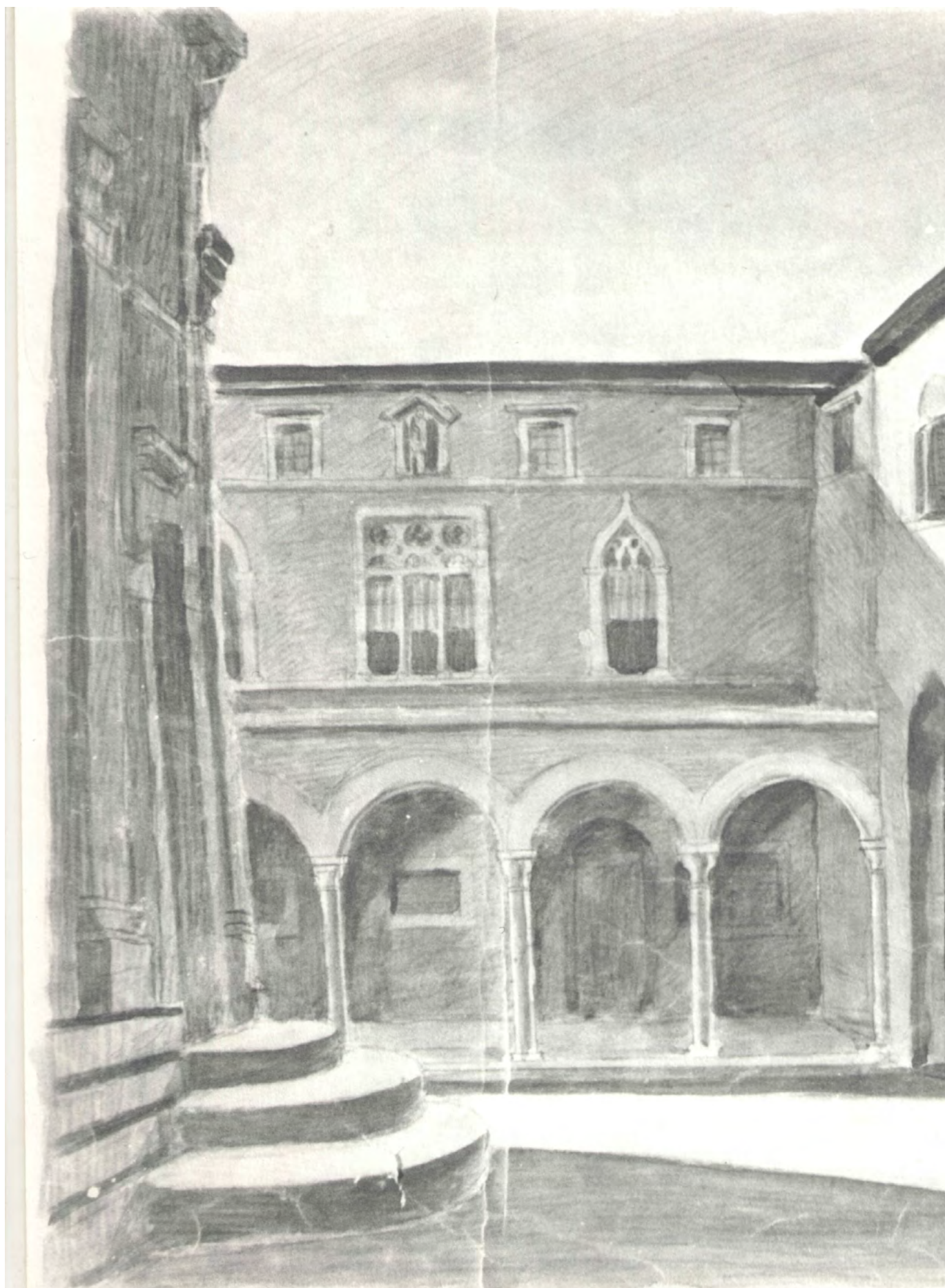
Sanctus. Abraham. 1715



SKICA SCENOGRAFIJE ZA OPERU DUBRAVKA, Jozo Kljaković, 1923.g.,
fotografija, 27,3x20,7 cm, sign. dolje desno uz marginu, izvor: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti



St. Andrew's Church, 1903



SKICA SCENOGRAFIJE ZA OPERU "DUBROVAČKI DIPTIHON", 1925.g.,
fotografija, 24x17,8 cm, sign.nema, izvor: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti





SKICA ZA ALTERNATIVNU SCENOGRFIJU ZA OPERU "DUBROVAČKI DIPTIHON", 1925.g.,
27,3x20,7cm, sign. dolje na margini, izvor: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti



Meizredens - Prof. F. Ilijakovitch

vila i satira, dok puk prati igru pod smirenim svodovima dubrovačke arhitekture.

Na drugom prikazu, Kljaković arkade i stepenice okreće prema prvom planu, publici otkrivajući jasne arhitektonske konture. Na mjestu maslinika u ovom prikazu Kljaković oslikava panoramu Dubrovnika obasjanu suncem, te more, čemprese i borove. Za oba prikaza Kljaković se koristio zastorima koji su se izmjenjivali, ovisno je li se radilo o prvom ili drugom prikazu. Ovakvim scenografskim rješenjem u kojem se izmjenjuju dva različita prikaza, Kljaković je omogućio brzinu izmjene scenografija, uštedio na vremenu i materijalu, što je karakteristika uspješnog scenografskog posla. Dobronićeva Dubravka premijerno je izvedena 3. veljače 1923. godine, u zagrebačkom Hrvatskom narodnom kazalištu, a na repertoaru se zadržala sve do 8. siječnja 1927. godine (sveukupno 13 predstava). Redatelj predstave bio je slavni Branko Gavella, dirigent Oskar Jozefović, koreografinja Margareta Froman, a scenograf i kostimograf hrvatski slikar, osobito fresko-slikar Jozo Kljaković, navodi Mihanović-Salopek u tekstu pod nazivom *Književna baština u umjetničkom djelu Antuna Dobronića* (1995:51).

Jovan Konjović u *Boji i obliku u scenskom prostoru*, analizira Kljakovićeve dvije inscenacije u zagrebačkom kazalištu. Autor navodi Kljakovićevu originalnost i uspješan scenografski posao u operi Dubravka, Antuna Dobronića, nastaloj prema književnom djelu Ivana Gundulića i u režiji Branka Gavella, dok o scenografiji Dubrovačkog diptihona u kritičkom osvrtu na rad Joze Kljakovića Konjović piše, „Kljakovićeva pojava na listi zagrebačkih scenografa pokušaj je uprave kazališta da jedan određen ambijent preda na umjetničko tumačenje slikaru, koji je iz tog ambijenta ponikao i koji bi ono tipično za taj kraj mogao likovnim sredstvima prikazati“. U drugoj svojoj inscenaciji Dobronićeve opere Dubrovački diptihon (24. travnja, 1925.), Kljaković je fotografski točno prenio poznatu dubrovačku palaču, pa sa scenografske točke gledišta ta skica ne predstavlja nikakav dobitak u razvoju zagrebačke scenografije (Konjović, 1962:62).

S ovom tvrdnjom nikako se ne možemo složiti, s obzirom da je Jozo Kljaković poznat kao majstorski crtač i virtuoz pri oslikavanju monumentalnih formata. Osim toga, možda se scenografija za ove dvije inscenacije ne nalazi u samom vrhu hrvatske scenografije, ali svakako je potrebno istaknuti osobiti značaj Joze Kljakovića u svim segmentima likovne umjetnosti.

either side by a series of steps, which can be ascended from the background. Through the arcades, a sacrificial altar can be seen inside the olive grove, lending the display the peacefulness of antiquity. The commotion of olive branches follows the same rhythmic pattern as the playfulness of the wind and the dance of the fairies and Satyrs, while the populace observes the play from under serene Dubrovnik architectural arches.

In the second set design, Kljaković turns the arcades and the steps to the foreground, revealing clear architectural contours to the audience. The olive grove has been replaced by a Dubrovnik panorama lit up by sunshine and complete with the sea, cypresses and pines. In both designs Kljaković made use of drapes that could be switched for the first or second design respectively. This solution, in which the scenography can alternate between two scenes, allowed for saving both time and materials, which is a trait of all successful scenographies. Dobronić's Dubravka premiered on Feb 3, 1923 at the Croatian National Theatre in Zagreb and ran as long as Jan 8, 1927 (a total of 13 stagings). It was directed by the famous Branko Gavella, the ensemble was conducted by Orkar Jozefović, Margareta Froman was the choreographer, while the set and costumes were designed by Croatian painter, most notably of frescoes, Jozo Kljaković, states Mihanović-Salopek in the text entitled *Književna baština u umjetničkom djelu Antuna Dobronića* (The Literary Heritage of the Antun Dobronić's artistic activity) (1995:51).

In his book *Boja i oblik u scenskom prostoru* (Color and Shape in Scenographic Space), Jovan Konjović includes the two scenographies done by Kljaković for the National Theatre in Zagreb in his analyses. The author mentions Kljaković's originality and successful scenography for the opera Dubravka, written by Antun Dobronić, based on the literary text by Ivan Gundulić and directed by celebrated director Branko Gavella, however, analyzing the design for the Dubrovnik Diptych Konjović writes, "Kljaković's appearance on the list of Zagreb scenographers is the result of the decision on the part of the theater's decision makers to entrust a painter with providing an artistic interpretation of a particular ambiance, from which he himself stems and could, therefore, offer a visual portrayal of its typical features."

For his second set design, the one for Dobronić's opera Dubrovnik Diptych (Apr 24, 1925), Kljaković rendered the well-known palace in Dubrovnik in photographic detail, therefore, from the point of view of scenography, this sketch does not represent a significant contribution to the development of Zagreb scenography" (Konjović, 1962:62).

We cannot by any means agree with this statement, given the fact that Jozo Kljaković was lauded precisely for his adroit drawings and his large format paintings. In addition, though the set design for these two operas might not be considered among the best of Croatian scenographic achievements, Jozo Kljaković's importance in all segments of visual arts definitely needs to be emphasized.

NARODNO KAZALIŠTE WILSONOV TRG

Zagreb, utorak 24. marta 1925.

Predstava 251. Izvan predbrojke.

Početak u 8 sati

Prvi put

DUBROVAČKI DIPTIHON

Sinfonijska drama ANTUNA DOBRONIĆA.

Dirigent: Oskar Jozefović

Redatelj: Boris Krivecki

I. dio

N O K T U R N O

Tekst: SUTON Iva Vojnovića.

L I C A:

Mare Nikšina Beneša, vladika dubro-

vačka		Lucija Ožegović
Made	{	Stefa Segedi-Sestrić
Ore		Ludmila Radoboj
Pavle		Marta Pospisil
Kata, djevojka u Mare		Josipa Truhović

Luco Orsatov Volzo	{	vlastela	Tošo Lesić
Sabo Šiškov Prokulo		dubrovačka	Milan Sepeo
Lujo Lasić, pomorski kapetan			Marko Vušković

Čin se događa u Benešinoj kući (na Pustijerni) u Gradu 1832.

II. dio

G R O T E S K A

Tekst: NOVELA OD STANCA Marina Držića.

L I C A:

Stanac, Vlah s rijeke Pive		Miloš Zec
Gjivan	{	Josip Rijavec
Miho		Fjodor Sahn
Vlaho		Joco Orijanović

Vila Zlata Gjungjenac

Maskari i maskare.

Događa se u Dubrovniku u pokladnoj noći 1520.

Insenacija prof. JOZE KLJAKOVIĆA.

ULAZNE CIJENE: LOŽE: Mezzanin i sa strane D 380.—, I. kat D 340.—, II. kat D 156.—; CERCLE: I. i II. red D 100.—; PARKET: I. red D 89.—, II.—IV. red D 78.—, V.—X. red D 67.—, XI.—XIII. red D 56.—; BALKON: I. red D 56.—, II. red D 45.—, III.—V. red D 39.—, VI.—IX. red D 34.—; DJACI: D 7.—; GALERIJA: D 7.—.

Blagajna se otvara u 7¹/₂, početak u 8, a svršetak u 10¹/₂ sati

KOSTIMOGRAFIJA JOZE KLJAKOVIĆA

COSTUME DESIGN BY JOZO KLJAKOVIĆ

Rekonstrukcija kazališnog kostima za lik kapetana, prema kostimografskoj skici umjetnika Jozę Kljakovića, za operu Antuna Dobronića prema *Noveli od Stanca* Marina Držića, iz 1925. godine. Proučavanjem kazališne vizualizacije kroz kostim i scenu govorimo o zasebnoj likovnoj cjelini koja funkcionira sama za sebe, ali predstavlja i dio unutar kazališnog projekta, a ne samo njegov omot. S tim zaključkom ulazimo u razmišljanje i analizu materijala prema kojem ćemo rekonstruirati kazališni kostim za lik kapetana iz navedene opere. Rekonstruirajući kostim prema likovnoj zabilježbi istražujemo i dokumentiramo te educiramo na području likovne i kazališne umjetnosti. Jedini izvor o kostimografiji za navedenu operu je list sa skicama – crtežima idejnog rješenja pet kostima za grotesknu scenu maškara. Iz crteža možemo vidjeti da se radi o likovima iz *commedie dell'arte*. To nam daje podatak o razdoblju Renesanse i manirizma (15., 16. st. i početak 17. st.). Autor je u skladu s umjetničkom slobodom kostim odredio u tijeku vremena od rane Renesanse do manirizma. Obilježja *commedie dell'arte* su profesionalizacija, improvizacija visoko stilizirane figure s maskama, te tipizacija. Vodeći se time, možemo iščitati Kljakovićevu skicu i shvatiti o kakvim kostimima i tipovima likova se radi. Crtež ne daje podatak o koloritu kostima i vrsti tkanina, ali crtačka preciznost i autorovo očito poznavanje povijesnog razdoblja govori o odjeći Renesansnog doba, kojem pripada i autor novele. Preciznost crteža i realan pristup daju i podatak o obliku odjevnog predmeta, a time i o njegovoj konstrukciji. Skice prikazuju tri lika iz *commedie dell'arte*, Arlecchino – Zanni, Capitano – kapetan, Dottore – doktor, te dva glazbenika. Prema njihovoj analizi u rekonstrukciji je praćen tipizirani kostim *commedie dell'arte* uključujući sve njene osobitosti i karaktere. *Commedia dell'arte* razvila se u svojim beskrajinim oblicima kao kazalište visoko stiliziranih umjetnih figura. (str. 30. P. Weitzner, prevela K. Tarle, Teatar objekta, ULUPUH, 2011.). Glumac na sceni i tipizirani lik kojeg igra ravnopravni su elementi. Iz pogleda da je sve u službi slike, metaforičnim slikama, glumac je isto tako podređen cjelini tj. on je sastavni dio cjeline, on je protagonist scenskog krajobraza koji određuje, a sve to moguće je iščitati iz skica i približiti se autorovu razmišljanju o kostimu i sceni, te zamisliti vizualno, a time i dramaturško, rješenje opere, te određenje mjesta, vremena i radnje. S lijeva na desno, na skici su prikazani kostimi za lik Harlekina koji nosi crnu masku s jednim roščićem i široku bijelu košulju i hlače. Po toj tipizaciji gledatelj lako prepoznaje da je sa sela, dok se u gradu pretvara u lik slugę-nosača, simbol zajedničke sudbine seoskih stanovnika, što govori o pučkom karakteru Držićeva djela koje je predložak za operu. Lik slugę stalno je u sukobu s gospodarom, spletkari, vječno je gladan i seljački lukav. Uz njega se pojavljuje lik Dottore (treći lik na skici), Graziano zvan Balanzon, koji je obično učeni pravnik, a rjeđe doktor, i predstavlja tip priglupog mudrijaša. Kostim mu je crna toga (tunika sa

The reconstruction of the theater costume for the character of the Captain, based on a costume sketch done by artist Jozo Kljaković, for the opera written in 1925 by Antun Dobronić, based on the literary text, *The Dream of Stanac*, written by Marin Držić. By analyzing the theater visualization through costume and set design, we are dealing with a separate artistic entity, functioning both on its own and within a larger theatrical project, rather than only being an outer shell of something. This conclusion is the starting point for the deliberation and analysis of material on which we base the reconstruction of the theatrical costume of the Captain's character from the abovementioned opera. By reconstructing the costume based on visual material, we explore, document, as well as educate in the area of visual and theatrical arts. The only source of information for the costume design for this opera is a sheet of paper with sketches and drawings of the ideas for five costumes that appear in the grotesque scene of the Carnival. It is clear from the drawings that the characters belong to the genre of *commedia dell'arte*. That, in turn, points to the period of the Renaissance and Mannerism (15th, 16th and early 17th century). The artistic liberties that the author took set the costumes in the timeframe ranging from early Renaissance to Mannerism. The characteristic traits of *commedia dell'arte* are the professionalization, improvisation of highly stylized figures with masks and typifying. Bearing this in mind, we are able to interpret Kljaković's sketch and discern what sort of costumes and types of characters we have at hand. The drawing does not contain the information about the colors of the costumes and types of fabrics, but its precision and the fact that its author clearly knows the historical period, point to Renaissance era clothing, to which the author of the novella also belongs. The precision of the drawing and the realistic approach to design, also reveal the shape of the garment and with it, its construction. The sketches represent three *commedia dell'arte* characters, Arlecchino – Zanni, capitano – the Captain and dottore – the Doctor, as well as two musicians' costumes. Based on their analysis, the reconstruction traced the typified *commedia dell'arte* attire with all its eccentricities and its characters. In its endless iterations, *commedia dell'arte* developed as a theater of highly stylized artificial figures. (P. Weitzner, pg. 30, translated by K. Tarle, *Objekttheater*, ULUPUH, 2011). The actor on stage and the typified character he is playing are equally important elements. If we take the idea that everything is subjected to the image, through metaphorical images, the actor becomes secondary too, that is, he is a part of a whole, he is the protagonist of a scenographic landscape and determines it, all of which can be discerned from the sketches, bringing us closer to the author's ideas about costumes and scenography, therefore, allowing us to visually, and thus, dramaturgically envision the opera, as well as its

prebačenom togom) Sveučilišta u Bologni i mala okruglasta maska s naočalama i savijenim kljunastim nosom.

Za rekonstrukciju smo odabrali lik kapetana, hvalisavca, još zvanog Spavante, Matamoros, Coccodrillo. On je odjeven u uniformu, a na licu ima masku izdužena nosa. Lik kapetana predstavlja španjolsku vojsku koja u 16. st. pritišće Italiju. Prema tipičnom liku kapetana iz *commedie dell'arte*, i uzevši u obzir skice i boje scenografije, odredili smo kolorit kostima. Za kostim kapetana tipične boje su crvena i zlatna. Isto tako, prema crtežu koji prikazuje vojni kostim – uniformu koja pripada povijesnom razdoblju kraja Renesanse ili manirizma – odredili smo vrstu materijala i tkanje: svila i pamuk, te platneno tkanje, pa tako i kraj i ukrase: dugmad, gajtani šešir.

Stavljajući rekonstruirani kostim u kontekst scenografije u izložbenom prostoru, otvaramo pitanja likovnih umjetnika i njihovog izražavanja u scenskim umjetnostima. Govorimo o ulozi scenografije i kostimografije i o njihovom jedinstvu u kazališnom djelu. Govorimo o interesu za otkrivanje i dokumentiranje te organiziranje materijala, što zauzima posebno mjesto u istraživanju u suvremenim umjetnostima, kako likovnim tako i izvedbenim. Ovakvim koncepcijama izložbi i projektima otvaraju se pitanja: kako umjetnici izdvajaju sadržaje, medije i teme; što se događa s nositeljima vizualnog identiteta kazališnih predstava, kad predstava više nije na životu; možemo li prema ostacima likovnih informacija rekonstruirati segment predstave i približiti se autoru ideje, u ovom slučaju kostimografije za operu, te iz fragmenta dobiti informaciju o kazališnoj predstavi. Pitamo se jesu li kostimografija i scenografija samo skice i izgubljeni predmeti, ili u svojem izmijenjenom obliku, u ovom slučaju uklopljeni kostim u simulirani scenografski prostor, stvaramo sjećanja i pamćenja, te stvaramo li na taj način paralelne povijesti umjetnosti i paralelne svjetove. U kojoj mjeri i s kakvom točnošću ovakvom rekonstrukcijom u scensko izvedbenom kontekstu rekonstruiramo izrečeno ili zaboravljeno.

parameters of place, time and narrative. From left to right, the sketch depicts the character of the Harlequin, wearing a black mask with one little horn and a wide white shirt and pants. Based on this typified representation, the viewer easily deduces that he comes from the country, while in the city he transforms into the character of the servant-porter, the symbol of the collective fate of the people from the country – which points to the popular character of Držić's play, on which the opera is based. The character of the servant is always in conflict with the master, he schemes, he is always hungry and vulgarly cunning. The character of the *dottore* (third from the left), Graziano called Balanzon, is usually a learned lawyer, less commonly a doctor, and he is usually a simpleton wise guy. His costume consists of a black toga (a tunic with a toga draped over it) of the University of Bologna and a small roundish mask with glasses and a crooked pointy nose.

For the reconstruction, we have chosen the character of the Captain, the braggart, also known as Spavante, Matamoros or Coccodrillo. He is wearing a uniform and a mask with an elongated nose. The Captain's character represents the Spanish army pressuring Italy during the 16th century. Based on the typical *commedia dell'arte* character of the Captain, and taking into account the sketches and the colors of the set design, we are able to determine the color palette of the costume. The typical colors for the Captain's costume are red and golden. In addition, based on the drawing depicting a military costume – a late Renaissance or Mannerist uniform – we were able to determine the type of fabric used: silk, cotton, linen fabric; as well as the cut and the decorations: buttons and wide hat.

Placing the reconstructed costume in the context of scenography inside the exhibition space, we pose questions about visual artists and their expression in scenic arts. We discuss the role of set and costume design and their unity within a theatrical work. We tackle the interest to examine and document and then organize the material which represents a special place within research in contemporary visual and performing arts. Such approaches to exhibitions and projects open up questions: how do artists isolate the contents, the media and the topics; what happens with those responsible for the visual identity of a theater play once that play is no longer running; can we, based on the remnants of visual information, reconstruct this segment of a play and come closer to the author's idea, in this case, the costume design for an opera, and thus gain insight into the play based on this fragment. We also wonder whether the costume and stage design are just sketches and lost objects, or whether, in their changed form, in this case a costume incorporated in a simulated scenographic space, we are creating memories and recollections, and whether we are, thus, creating parallel histories of art and parallel worlds. By such a reconstruction, to what extent, and with how much precision, are we constructing that which has been said or forgotten.



SKICE KOSTIMA ZA OPERU DUBROVAČKI DIPTIHON, GROTESQA, KOSTIMI ZA LIKOVE MAŠKARA, 1925.g.,
fotografija, sign. nema, izvor: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti



doctoz



~~musikanti~~
muzikaši



Dobronićev „Dubrovački diptihon“ u Zagrebu. Inscenacija Joze Kljakovića. Režija Borisa Kriveckog: 1. Nokturno (Suton). S lijeva: g-đe Pospišil (Pavle), Radoboj (Ore), Sestrić (Made), Ožegović (Majka); kod vratiju g-đa Trbuhović (Kata). — 2. Groteska (Stanac). — 3. Nokturno. S lijeva: g-đa Ožegović (Mara Nikšina), gg. Lesić (Luco), Šepec (Sabo). — 4. Groteska. S lijeva: gg. Sahno (Miho), Cvijanović (Vlaho), Rijavec (Gjivo), Zec (Stanac).

— Foto: Atelier Tonka — Zagreb —

IZVADAK IZ TISKA ZA OPERU „DUBROVAČKI DIPTIHON“, 1925.g.,

fotografija, izvor: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti



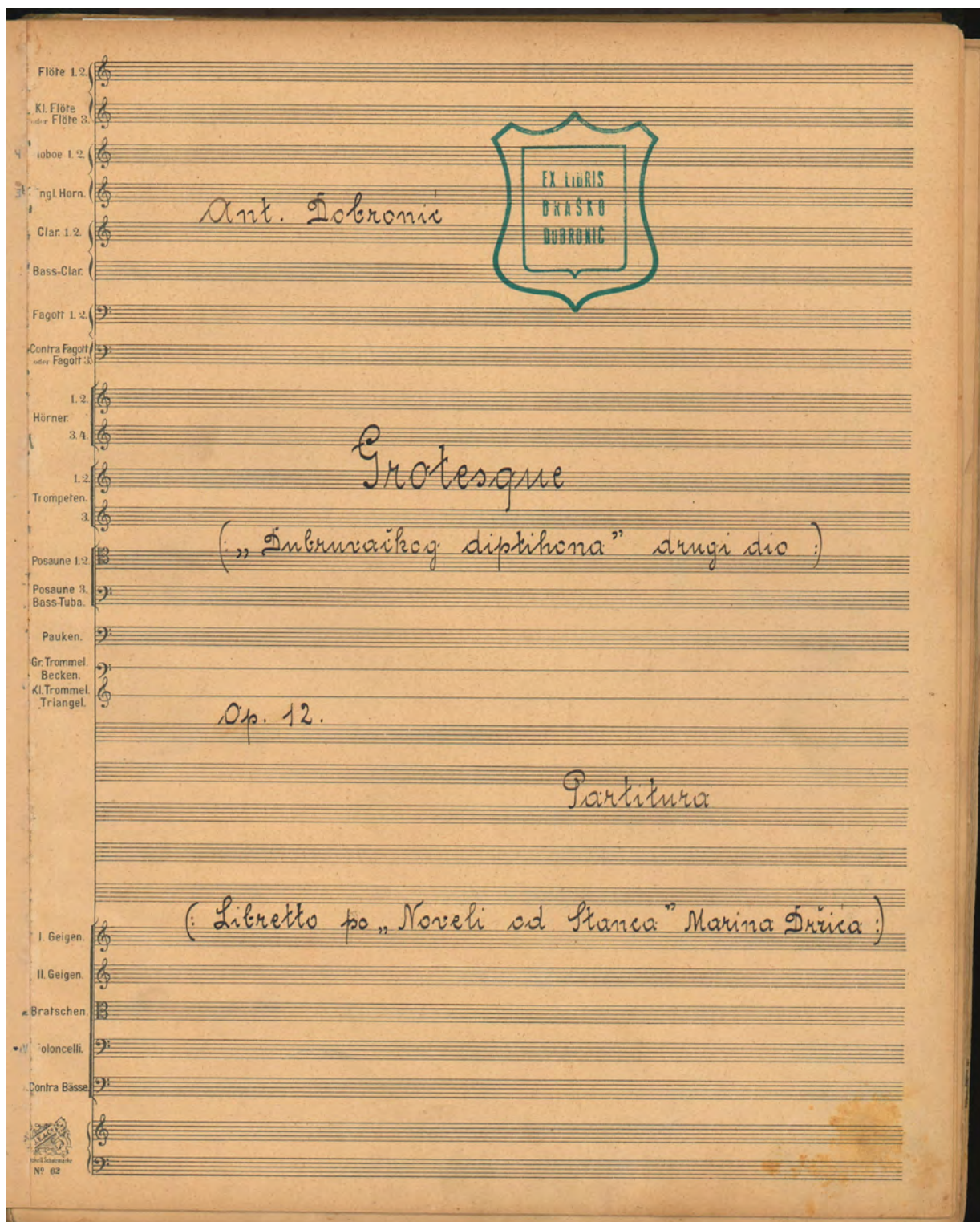
Добронићев „Дубровачки диптихон“ у Загребу. Инсценација Јозо Кљаковића. Режија Бориса Кривецког: 1. Ноктурно (Сутон). С лева: г-ђе Поспишил (Павле), Радобој (Оре), Сестрић (Маде), Ожеговић (Мајка); код врата г-ђа Трбуховић (Ката). — 2. Гротеска (Станац). — 3. Ноктурно. С лева: г-ђа Ожеговић (Мара Никшина), гг. Лесић (Луцо), Шепец (Сабо). — 4. Гротеска. С лева: гг. Сахно (Михо), Цвијановић (Влахо), Ријавец (Ђиво), Зеџ (Станац).

Фото: Ателиер Тонка, Загреб —



FOTOGRAFIJA S PREDSTAVE PRIKAŽUJE SCENOGRAFIJU I GLUMCE U OPERI "DUBROVAČKI DIPTIHON", 1925.g.,
Hrvatsko narodno kazalište, izvor: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti





PARTITURA ZA OPERU "DUBROVAČKI DIPTIHON", ANTUN DOBRONIĆ, 1925.g.,
signatura: 66936, izvor: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu-muzička zbirka

Flöte 1. & 2. *Lica:*

Kl. Flöte
Flöte 3.

Hobo 1. & 2. *Joana Petrina Benča (68 god.)* Alto

Engl. Horn *Joane (12 god.)* *Mezozoprano*

Dior 1. & 2. *Ore (50 god.)* } *njezine kćeri* *Soprano*

Bass-Clar. *Pavle (28 god.)* } *Mezozoprano*

Fagott 1. & 2. *Stata (60 god.)* *djevojka u kćare* *Mezozoprano*

Contra Fagott
Fagott *Luka Orator Vobko (70 god.)* *Basso*

I. S. *Lubo Liskov Brokulo (68 god.)* *klastela dubrovačka* *Tenor*

II. S. *Lujko Larić (52 god.)* *kapetan pomorski* *Bariton*

I. C. *Jedna "košica"*

Trumpeten 3.

Posaune 1. & 2. *Štenci događaju u Benčinjovoj kući na Dvorištu u gradu*

Posaune 3.
Bass-Tuba *god. 1852.*

Pauken.

Gr. Trommet.
Becken
Kl. Trommet.
Triangel

Tridina pozjara.

Doba u kući gospođe kare u starom impiristilju.

Pozidavima više zaprašene slike starih gospara. Iz snu
i na lijeru pokorista mata. I desne veli ki gotski balken.
Otvoren je na pola. Dvostr. ni ruče si po staroj zapuštenoj
rameni začinji zar zapada.

I. Geigen.

II. Geigen.

Bratschen

Violoncelli

Contra Bass

LIBRETO ZA OPERU
"DUBROVAČKI DIPTIHON",

Antun Dobronić, 1925.g.,

signatura: 66936,

izvor: Nacionalna i sveučilišna
knjižnica u Zagrebu-muzička zbirka

Handwritten musical score for a piece titled "Măști de carnaval" (Carnival Masks). The score is written on ten staves, with the first five staves in G major and the last five staves in D major. The tempo is marked "Moderato" and the time signature is 4/4. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings like "piano" and "forte". The lyrics are in Romanian and describe a carnival scene with masks and a dance. The score is signed "M. D. 1924" at the bottom left.

NOTNI ZAPIS ZA OPERU
"DUBROVAČKI DIPTIHON",

Antun Dobronić, 1925.g.,

signatura: 66936,

izvor: Nacionalna i sveučilišna
knjižnica u Zagrebu-muzička zbirka

Flöte 1.2.

Kl. Flöte
oder Flöte 3.

Hoboe 1.2.

Engl. Horn.

Clar. 1.2.

Bass-Clar.

Fagott 1.2.

Contra Fagott
oder Fagott 3.

1.2.

Hörner.

3.4.

1.2.

Trompeten.

3.

Posaune 1.2.

Posaune 3.
Bass-Tuba.

Pauken.

Gr. Trommel.
Becken.
Kl. Trommel.
Triangel.

I. Geigen.

II. Geigen.

Bratschen.

Violoncelli.

Contra Basse.

Nº 62

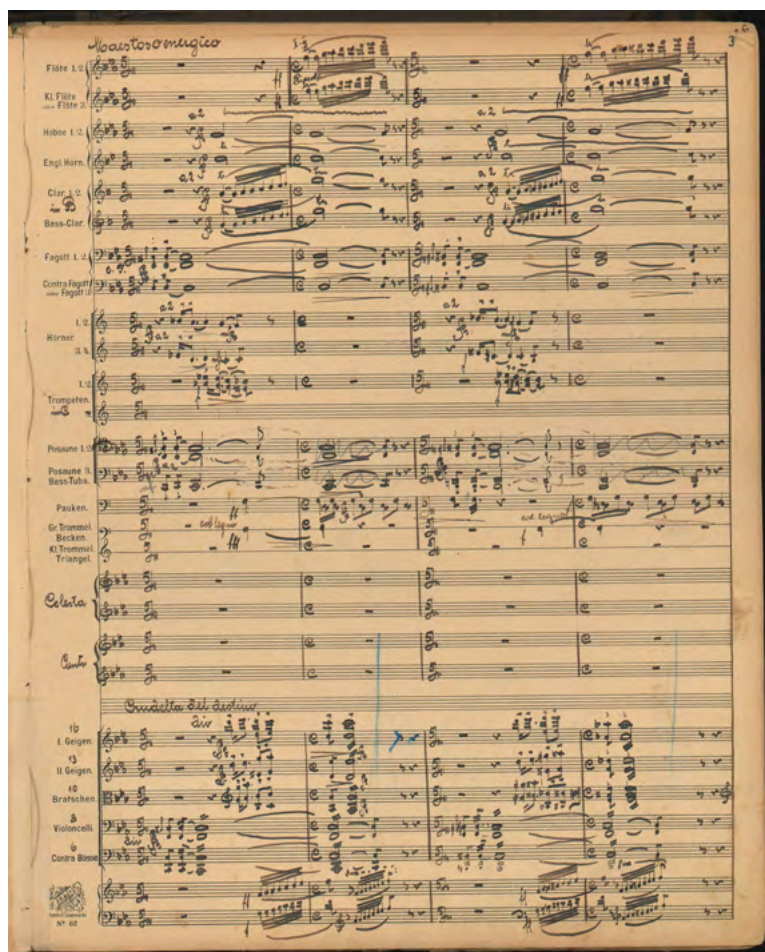
EX LIBRIS
BRASKO
DOBRONIĆ

Nocturne.

Dubrovačkog Diktikona prvi dio.

(Libreto po „Sutonu“ Ive Vojnovića.)

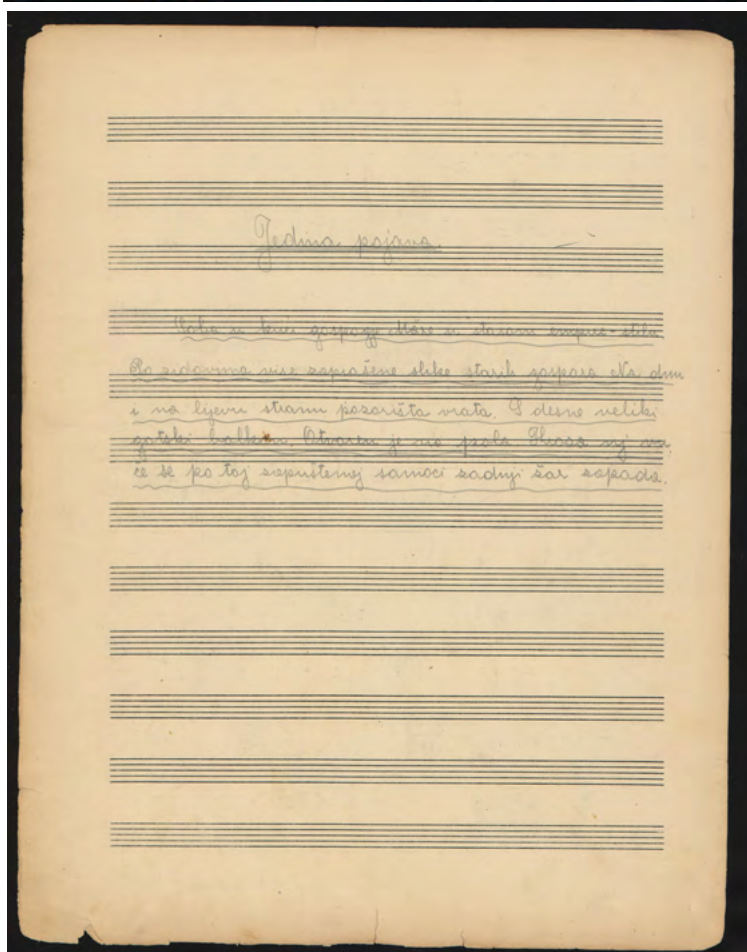
NOCTURNO, LIBRETO PO SUTONU, IVE VOJNOVIĆA, Antun Dobronić, 1925.g.
signatura: 66936, izvor: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu-muzička zbirka



**NOTNI ZAPIS ZA OPERU
"DUBROVAČKI DIPTIHON",**

Antun Dobronić, 1925.g.,
signatura: 66936,

izvor: Nacionalna i sveučilišna
knjižnica u Zagrebu-muzička zbirka



**IZ LIBRETA ZA OPERU
"DUBROVAČKI DIPTIHON",**

Antun Dobronić, 1925.g.,
signatura: 66936,

izvor: Nacionalna i sveučilišna
knjižnica u Zagrebu-muzička zbirka

ŽIVOTOPIS / BIOGRAPHY

ANTUN DOBRONIĆ (Jelsa 1878. - Zagreb 1955.)

Hrvatski skladatelj, melograf i publicist Antun Dobronić studirao je kompoziciju i dirigiranje na Konzervatoriju u Pragu u klasi prof. Vítězslava Nováka. Kao učitelj radio je na otoku Hvaru i Visu, te u Drnišu, Splitu i Zadru. Nakon studija u Pragu, odlazi u Zagreb gdje predaje na Učiteljskoj školi, a 1918. imenovan je profesorom kompozicije na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji gdje radi do umirovljenja. Njegov cjelokupni skladateljski opus uvjetovan je neraskidivom vezom s krajem iz kojeg potječe. U svoja djela Dobronić je utkao narodnu glazbenu baštinu, pa njegove skladbe stilski možemo definirati kao sintezu neoklasicizma i ideologije nacionalnog smjera. Dobronićev opus obuhvaća oko 200 skladbi: 8 simfonija, 5 gudačkih kvarteta, 12 kantata, velik broj zborova i popjevki, 13 opera i 5 baleta.

Ira Karlović

Croatian composer, melographer and music writer Antun Dobronić studied composition and conducting at the Prague Conservatory in the master class of Prof. Vítězslav Novák. He worked as a teacher on the islands of Hvar and Vis and in Drniš, Split and Zadar. After completing his studies in Prague, he went to Zagreb and taught at the Teacher Training School. In 1918, he was appointed professor at the Zagreb Academy of Music, where he worked until his retirement. His entire creative opus is imbued with folk elements from the region of his origin. He weaved folk music heritage into his work to such an extent that, in terms of style, they can be defined as a synthesis of Neoclassicism based on the folk music ideology. His opus includes some 200 compositions: eight symphonies, five pieces for string quartet, twelve cantatas, a large number of choir music compositions and carols, thirteen operas and five ballets.

ŽIVOTOPIS / BIOGRAPHY

JOZO KLJAKOVIĆ (Solin 1889. - Zagreb 1969.)

Jozo Kljaković hrvatski je slikar rođen u Solinu 1889. godine. Pučku školu završio je u Solinu, a Realnu gimnaziju u Splitu, gradu u kojem je slikarski zanat učio u ateljeu Emanuela Vidovića. Slikarsku izobrazbu nastavlja kod Franje Pavačića u Zagrebu, a potom upisuje Akademiju likovnih umjetnosti u Pragu (kod Vlahe Bukovca, 1908.). Prva skupna izložba održana mu je u Zagrebu 1910. godine, s grupom Medulić, a zatim je 1911. godine, na Međunarodnoj izložbi u Rimu, izlagao zajedno s Meštrovićem. Nakon Praga odlazi na Istituto delle belle arti u Rimu, te kod Ferdinanda Hodlera u Ženevi provodi tri godine (od 1917.), a potom, 1920. godine, nastavlja studij fresko slikarstva kod Marcela Lenoira na Académie Ranson u Parizu. Kreće se u krugu pripadnika francuske avangarde te prijateljuje s hrvatskim umjetnicima, Uzelcem, Šumanovićem i Babićem. Vrativši se u Zagreb 1923. godine, postaje profesor na Kraljevskoj akademiji za umjetnost i umjetni obrt. Dvadesete su godine uspjeha i velikih narudžbi, a 1925. godine, na Međunarodnoj izložbi dekorativne umjetnosti u Parizu osvaja Grand Prix za freske i vitraj na pročelju Paviljona Kraljevine Jugoslavije. U razdoblju koje je proveo u Zagrebu, stvorio je dva značajna ciklusa u fresko tehnici – ciklus sakralnih tema za Crkvu sv. Marka i ciklus profane tematike za interijer Slavonske banke. Ciklus u Dobroti rađen je u tehnici ulja na platnu, kao i rad u Trgovačko-obrtničkoj komori. Likovni život nastavlja unaprijedivati i u trećem desetljeću, pa 1938. godine postaje glavni kustos Moderne galerije u Zagrebu. Godine 1941.,

Croatian painter Jozo Kljaković was born in Solin, in 1889. He completed his primary education in Solin and went on to attend the gymnasium in Split, where he began to study painting at the studio of Emanuel Vidović. He continued his education in visual arts with Franjo Pavičić in Zagreb, subsequently enrolling in the Academy of Fine Arts in Prague (under Vlaho Bukovac). His first participation in a group exhibition came in 1910 in Zagreb, where his work was exhibited alongside those of the Medulić Group, while his works were exhibited together with those of renowned artist Ivan Meštrović at the International Exhibition of Art in Rome in 1911. After Prague, he left for the Istituto delle belle arti in Rome, followed by a three-year stay with Ferdinand Hodler in Geneva, starting in 1917. In 1920, he continued his studies of fresco painting with Marcel-Lenoir at Académie Ranson in Paris. He socialized with representatives of the French avant-garde movement and developed a friendship with Croatian artists Milivoj Uzelac, Sava Šumanović and Ljubo Babić. Upon returning to Zagreb in 1923, he became a professor at the Royal College for Arts and Crafts. The 1920s proved to be a period of success and large commissions, while in 1925 he won the Grand Prix for the frescoes and the vitrage on the front of the Kingdom of Yugoslavia Pavilion at the International Exhibition of Modern Decorative and Industrial Arts in Paris. During his time in Zagreb, he painted two significant cycles in the fresco technique – a cycle of sacral themes for St. Mark's Church and a secu-

u vrijeme Nezavisne Države Hrvatske, Kljaković je uhićen zbog optužbi da je s Ivanom Meštrovićem iz inozemstva namjeravao djelovati protiv NDH i sila Osovine. U zatvoru, u kojem je neko vrijeme proveo s Ivanom Meštrovićem, doživljava prvi napadaj sljepila. Na intervenciju mnogih osoba iz javnog i političkog života, pušten je u kućni pritvor 1942. godine. Njegova slika Bičevanje uvrštena je u hrvatsku selekciju za XXIII. Venecijanski Bijenale, a 1943. godine, odlazi u Rim izraditi mozaike za Papinski hrvatski zavod sv. Jeronima. U Rimu ostaje do 1947. godine, kada se zbog političke konstelacije u domovini i neslaganja s vladajućim režimom odlučuje na odlazak u Buenos Aires. Prije odlaska izdaje manju monografiju, s reprodukcijama svojih djela i predgovorom slavnog metafizičkog slikara Giorgia de Chirica.

U galeriji Müller, najvećoj galeriji u Buenos Airesu, 1948. godine Kljaković organizira samostalnu izložbu, te izdaje katalog za koji je predgovor napisao Ivan Meštrović. Tijekom boravka u Buenos Airesu, osim slikanjem bavi se publicistikom, objavljujući tekstove u svim najvažnijim emigrantskim glasilima. Svoja razmišljanja i burnu biografiju iznio je u autobiografskoj knjizi *U suvremenom kaosu* 1952. godine, objavljenoj u Nakladi autorovih prijatelja, te knjigu *Krvavi val*, 1961. godine. Iz Buenos Airesa vraća se u Rim 1956. godine, jer se nije mogao prilagoditi životu u novome svijetu. Nakon 25 godina izbjivanja, u domovinu se vraća 1968. godine. Svoju kuću na Rokovom perivoju 4, u Zagrebu, s pripadajućim umjetninama, darovao je, po uzoru na prijatelja Ivana Meštrovića, Gradu Zagrebu.

Umro je 1. listopada 1969. godine u Zagrebu, u 81. godini života. Pokopan je u Arkadama na zagrebačkom Mirogoju.

Lidija Fištrek

larly themed cycle intended for the interior of the Bank of Slavonia. He painted both the Dobrota Cycle (the church of St. Eustace) and the piece at the Chamber of Trades and Crafts in the oil on canvas technique. He continues to advance his artistic career in 1930s, becoming the Head Curator of the Modern Gallery in Zagreb in 1938.

In 1941, during the period of the Independent State of Croatia, Kljaković is arrested, following accusations that, together with Ivan Meštrović, he was planning to act against NDH and the Axis powers. In prison, where he spent some time with Ivan Meštrović, he suffers his first bout of blindness. On the appeal of numerous persons from public and political life, he was released and placed under house arrest in 1942. His painting *The Flagellation* was included in the Croatian selection for the XXIII Venice Biennale, while in 1943 he left for Rome in order to work on the mosaics for the Pontifical Croatian College of St. Jerome. He remained in Rome until 1947 when, due to the political situation in Croatia and his disagreement with the existing regime, he decided to leave for Buenos Aires. Before leaving, he published a small monograph, which included the reproductions of all of his works and a foreword by the famous metaphysical painter Giorgio de Chirica.

In 1948, Kljaković organized a solo exhibition at the Müller Gallery, the biggest art gallery in Buenos Aires, and published a catalogue with the foreword written by Ivan Meštrović. During his time in Buenos Aires, in addition to painting, he also wrote articles, published in all the major emigration newspapers. He expressed his ideas and related his turbulent biography in the volume *U suvremenom kaosu*, published by the author's friends (Naklada autorovih prijatelja) in 1952, and the book *Krvavi val*, in 1961. Unable to adjust to life in Argentina, he returned to Rome in 1956. After 25 years of absence, he finally returned to Croatia in 1968. Following the example of his friend Ivan Meštrović, he bequeathed his house at No 4 Rokov perivoj in Zagreb, along with the accompanying artwork, to the City of Zagreb. He died on Oct 1, 1969, at the age of 80 and is buried at the Mirogoj Cemetery Arcades in Zagreb.

KATALOG / CATALOGUE



**1. SL. SKICA SCENOGRAFIJE
ZA OPERU DUBRAVKA,**

Jozo Kljaković, 1923.g.,
fotografija, 27,3x20,7 cm,
sign. dolje desno uz marginu,
izvor: Hrvatska akademija znanosti i
umjetnosti



**2. SL. SKICA SCENOGRAFIJE ZA
OPERU DUBRAVKA,**

Jozo Kljaković, 1923.g.,
fotografija, 27,3x20,7 cm,
sign. dolje desno uz marginu,
izvor: Hrvatska akademija znanosti i
umjetnosti



**3. SL. SKICA SCENOGRAFIJE ZA OPERU
"DUBROVAČKI DIPTIHON", 1925.g.,**

fotografija, 24x17,8 cm,
sign.nema,
izvor: Hrvatska akademija znanosti i
umjetnosti

4. SL. SKICA ZA ALTERNATIVNU
SCENOGRAFIJU ZA OPERU
“DUBROVAČKI DIPTIHON”, 1925.g.,

27,3x20,7cm,

sign. dolje na margini,

izvor: Hrvatska akademija znanosti i
umjetnosti



5. SL. IZVADAK IZ TISKA ZA OPERU
“DUBROVAČKI DIPTIHON”, 1925.g.,

fotografija,

izvor: Hrvatska akademija znanosti i
umjetnosti



6. SL. SKICE KOSTIMA ZA OPERU DUBROVAČKI DIPTIHON, GROTESKA, KOSTIMI ZA LIKOVE MAŠKARA, 1925.g.,

fotografija, sign. nema, izvor: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti





7. SL. FOTOGRAFIJA S PREDSTAVE
PRIKAŽUJE SCENOGRAFIJU I GLUMCE
U OPERI "DUBROVAČKI DIPTIHON",
1925.g., Hrvatsko narodno kazalište,
izvor: Hrvatska akademija znanosti i
umjetnosti

NARODNO KAZALIŠTE
WILSONOV TRG

Zagreb, utorak 24. marta 1925. Predstava 251. Izvan predbrojke.

Početak u 8 sati

Prvi put

DUBROVAČKI DIPTIHON
Sinfonijska drama ANTUNA DOBRONIČA.

Dirigent: Oskar Jozefović Redatelj: Boris Krivecki

I. dio

N O K T U R N O
Tekst: SUTON Iva Vojnović.

L I C A :

Mare Nikolina Beneša, vladika dubrovačka	Lucija Olegović	Luca Orator Vaino } vlastela (Tado Lovid
Mada } njezine kćeri	Stefan Segodi-Sestrid	Sabo Štikov Prokulo } dubrovačka (Milan Šepan
Ore	Ludmila Radoboj	Lujo Lasić, pomorski kapetan . . . Marko Vučković
Furte	Maria Popović	
Kata, djevojka u Mare	Josipa Truharić	

Čin se događa u Benešinoj kući (na Pustijerni) u Gradu 1532.

II. dio

G R O T E S K A
Tekst: NOVELA OD STANCA Marina Držića.

L I C A :

Stanca, Vlah s rijeke Pive	Miloš Zec	Vila	Zlata Gungjesec
Gjvan	Josip Rijavec	Maškari i maškare	
Miho } mladi Dubrovčani	Fjodor Sakno		
Vlaho	Joco Orjanović		

Događa se u Dubrovniku u pokladnoj noći 1520.

Iscenacija prof. JOŽE KLAJKOVIČA.

ULAZNE CIJENE: LOŽE: Mezzanin i sa strane D 350.—, I. kat D 340.—, II. kat D 156.—; **CERKLE:** I i II. red D 100.—, **PARKET:** I. red D 80.—, II—IV. red D 75.—, V.—X. red D 47.—, XI.—XII. red D 56.—; **BALKON:** I. red D 56.—, II. red D 46.—, III—V. red D 35.—, VI.—IX. red D 34.—; **DJACI:** D 7.—; **GALERIJA:** D 7.—

Blagajna se otvara u 7¹/₂, početak u 8, a svršetak u 10¹/₂ sati

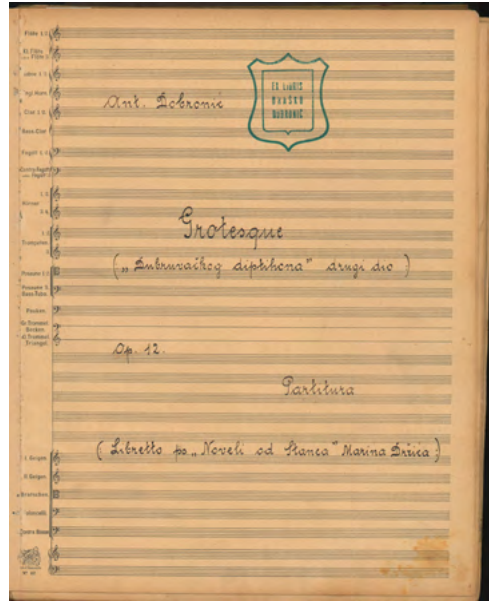
8. SL. KAZALIŠNA CEDULJA ZA OPERU
"DUBROVAČKI DIPTIHON", 1925.g.,
fotografija,
izvor: Hrvatska akademija znanosti i
umjetnosti

“DUBROVAČKI DIPTIHON”,

Antun Dobronić, 1925.g.,

signatura: 66936,

izvor: Nacionalna i sveučilišna
knjižnica u Zagrebu-muzička zbirka

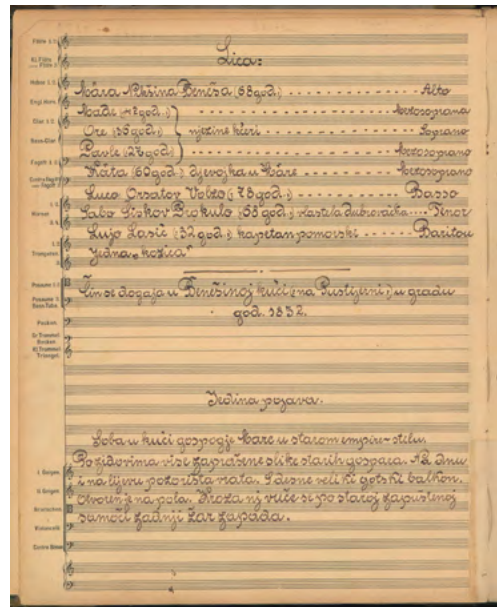


“DUBROVAČKI DIPTIHON”,

Antun Dobronić, 1925.g.,

signatura: 66936,

izvor: Nacionalna i sveučilišna
knjižnica u Zagrebu-muzička zbirka

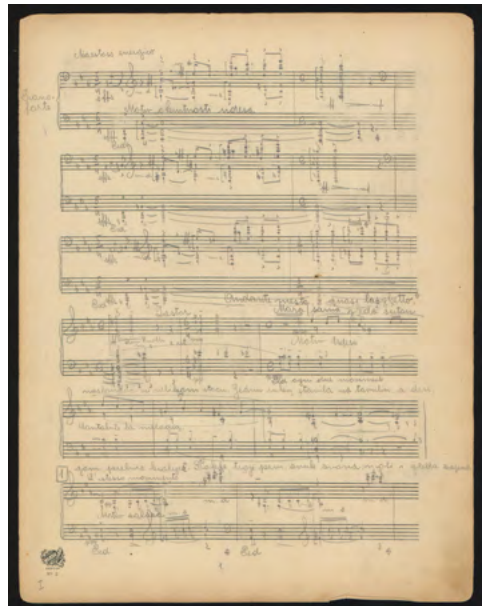


“DUBROVAČKI DIPTIHON”,

Antun Dobronić, 1925.g.,

signatura: 66936,

izvor: Nacionalna i sveučilišna
knjižnica u Zagrebu-muzička zbirka



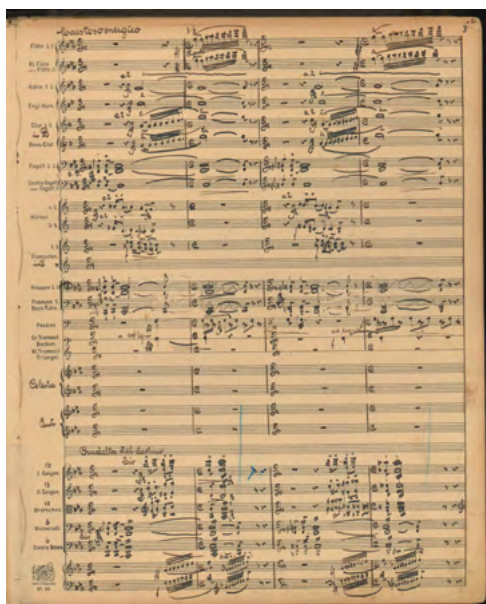


12. SL. NOCTURNO, LIBRETO PO SUTONU, IVE VOJNOVIĆA,

Antun Dobronić, 1925.g.

signatura: 66936,

izvor: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu-muzička zbirka

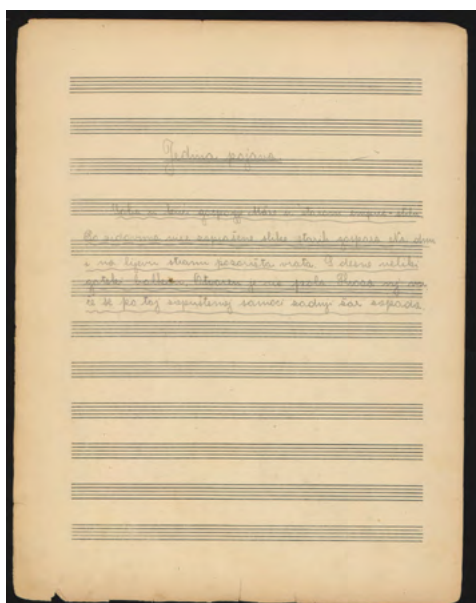


13. SL. NOTNI ZAPIS ZA OPERU "DUBROVAČKI DIPTIHON",

Antun Dobronić, 1925.g.,

signatura: 66936,

izvor: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu-muzička zbirka



14. SL. IZ LIBRETA ZA OPERU "DUBROVAČKI DIPTIHON",

Antun Dobronić, 1925.g.,

signatura: 66936,

izvor: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu-muzička zbirka

LITERATURA

Konjović. J. (1962), *Boja i oblik u scenskom prostoru. 150 godina scenografije u Hrvatskoj*. JAZU: Zagreb

Mihanović. S. H. (1995.), *Književna baština u umjetničkom djelu Antuna Dobronića*. Zbornik radova povodom 40. obljetnice smrti: Matica Hrvatska: Jelsa

Senjanović. P. (2009), *Retrospektiva*, Jozo Kljaković, Galerija Klovićevi dvori, Zagreb

Držić. M. (1949), *Novela od Stanca*. Ur. Gustav Krklec, Državno izdavačko poduzeće Hrvatske: Zagreb.

Senker. B. (2010), *Uvod u suvremenu teatrologiju*, I. Leykam: Zagreb.

Kljaković. J. (2011), *U suvremenom kaosu*. Matica Hrvatska: Zagreb.

Katalog predmeta zbirke (2018), ur. Željka Zdelar. Memorijalna zbirka Jozo Kljaković: Zagreb

Molinari, C. (1982), *TEATRO, Lo spettacolo drammatico nei momenti della sua storia dalle origini oggi, Historia pozorišta*, prijev. Stojanović, J., Vuk Karadžić: Beograd

D'Amico, S. (1968), *Povijest dramskog teatra*. Skr. izdanje. Nakladni zavod Matice Hrvatske: Zagreb

Weitzner, P. (2011), *Teatar objekta: Uz dramatizaciju slika i figura*. Priredila i prevela Tarle, K. ULUPUH: Zagreb

IZVORI:

Hrvatska metropola (1925), Dobronićev Dubrovački diptihon. Zagreb

Dobronić. A. (1923), Libreto za operu "Dubrovački diptihon", NSK, Zagreb

Dobronić. A. (1925), Notni zapis za operu "Dubrovački diptihon", NSK, Zagreb

IMPRESUM

NAKLADNIK:

Memorijalna zbirka Jozo Kljaković

Centar za likovni odgoj Grada Zagreba

Rokov perivoj 4, 10 000 Zagreb

ZA NAKLADNIKA: Nikša Lalin

UREDNIKA: Lidija Fištrek

AUTORICA: Lidija Fištrek

TEKSTOVI:

Lidija Fištrek

Ira Karlović

Marija Šarić Ban

FOTOGRAFIJE:

Iz fundusa MZJK

Iz fundusa: NSK

Iz fundusa: HAZU

ORGANIZACIJA TISKA: DA koncept

DIZAJN I GRAFIČKO OBLIKOVANJE: Joško Gamberožić

LEKTORICA I PREVODITELJICA: Andrea Rožić

NAKLADA: 150 primjeraka

CIJENA: 60,00 KN

Zahvaljujemo se na pomoći u realizaciji izložbe i naklade Gradskom uredu za kulturu

ISBN: 978-953-95685-5-7

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001023615.

SURADNICI:

Grad Zagreb, Učilište Profokus, Udruga Antun Dobronić, NSK, HAZU